

Kronika

MAREK KŁODZIŃSKI¹

PROFESOR DYZMA GAŁAJ – TWÓRCA I ZAŁOŻYCIEL KWARTALNIKA „WIEŚ I ROLNICTWO”

Założycielem i wieloletnim redaktorem kwartalnika „Wieś i Rolnictwo” był profesor Dyzma Gałaj, Dyrektor Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa w latach 1971–1985. Z okazji 35-lecia istnienia kwartalnika warto przypomnieć czytelnikom osobowość tego niezwykle naukowca i polityka oraz jego dokonania na kanwie tych dwu wątków – nauki i polityki, które nieustannie przeplatały się w jego życiu i działalności.

Wśród najważniejszych dokonań życiowych profesora Dyzmy Gałaja, bo trwających do dzisiaj, jest wymyślony przez niego Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN oraz powołany kwartalnik „Wieś i Rolnictwo”. Gdy w 1970 roku zakładał IRWiR PAN, a w 1973 roku wydał pierwszy numer kwartalnika, słysząc było opinie, że nadużywając stanowiska Marszałka Sejmu, jakie wtedy piastował, zakłada nikomu niepotrzebny Instytut. Tymczasem zarówno Instytut, jak i kwartalnik nie powstały na „dzikim polu”, ale na tradycji 9-letniego istnienia Komitetu i Zakładu Badań Rejonów Uprzemysławianych PAN, w których to instytucjach pełnił ważną rolę i tam rodziła się w długich dyskusjach idea wielkich, multidyscyplinarnych badań nad przemianami wsi i rolnictwa.

To właśnie dorobek metodologiczny i dorobek naukowy Komitetu i Zakładu Badań Rejonów Uprzemysławianych PAN (tego ostatniego był kierownikiem) był głównym argumentem na rzecz powołania Instytutu. Wszyscy, którzy wówczas pracowali w Instytucie, pamiętają, że w gabinecie profesora Dyzmy Gałaja wisiała ogromna plansza – „mapa powiązań badań interdyscyplinarnych”, która przerażała ogromem zadań. Sama już dyskusja nad tymi zadaniami badawczymi, w opinii profesora Mikołaja Kozakiewicza i profesora Augustyna Wosia, ówczesnego wicedyrektora IRWiR PAN, należała do istotnego dorobku Instytutu.

---

¹ Autor jest pracownikiem naukowym Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN.

Dzięki zaszczepionemu przez profesora Dyzmę Gałaję zwyczajowi dużej swobody badawczej i natychmiastowego reagowania na wszelkie ważne zmiany zewnętrzne Instytut był zdolny do szybkiej transformacji i przeobrażeń w wyniku zmian systemowych w Polsce. Mimo że kolejni dyrektorzy modelowali profil badawczy Instytutu, to jednak nikt nie negował i nie neguje przemożnego wpływu profesora Dyzmy Gałaję na bieg spraw w Instytucie nie tylko w ciągu kilkunastu lat jego dyrektorowania, ale i teraz. Idea badań interdyscyplinarnych, idea wielofunkcyjnego rozwoju, które profesor promował jako pierwszy w Polsce, są przecież ciągle obecne w Instytucie.

Kwartalnik „Wieś i Rolnictwo”, który obchodzi swe 35-lecie, jest również dzieckiem profesora Dyzmy Gałaję, które co prawda reaguje swym profilem na wszelkie zmiany, ale jednak zachowuje pryncypia, jakie profesor stworzył przy jego zakładaniu. Tak jak przed laty miesięcznik „Wieś Współczesna”, w którym pracował profesor i był jego założycielem, tak i nasz kwartalnik skupia obecnie przedstawicieli różnych specjalności i omawia różne aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich. Kwartalnik „Wieś i Rolnictwo” stał się jedynym czasopismem, gdzie piszą socjologowie, geografowie, ekonomiści, prawnicy, demografowie i etnografowie. Taka właśnie idea przyświecała w 1973 roku jego założycielowi.

Kwartalnik przeżywał i przeżywa trudne chwile, a to głównie z tytułu braku zasilania finansowego zarówno przez PAN, jak i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Mimo to ukazuje się już jego 142 numer. Każda z dyrekcji IRWiR PAN traktuje kwartalnik jako „okręt flagowy” Instytutu. Dzięki różnym sponsorom pismo tak potrzebne polskiej wsi, ponieważ opisuje jej najważniejsze problemy, ukazuje się bez zakłóceń, a o jego randze świadczy niezmiennie przyznawana mu najwyższa kategoria w rankingu polskich czasopism naukowych.